MPSC
ASO

Previous Year Paper
Prelims 2018

महाराष्ट्र दुय्यम सेवा अराजपत्रित, गट-ब पूर्व परीक्षा - २०१८

2018 परीक्षा दिनांक - १३ मे, २०१८ **H11**

A → संच क्रमांक

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET NO. 348809

प्रश्नपुस्तिका
सामान्य क्षमता चाचणी

वेळ : 1 (एक) तास | एकूण प्रश्न : 100 | एकूण गुण : 100

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक: [ ][ ][ ][ ][ ][ ][ ][ ]
↑ केंद्राची संकेताक्षरे ↑ शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या शेवटच्या पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

SEAL

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

1. 'प्रधानमंत्री मातृत्त्व (मातृ) वंदना' योजनेबाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) सदरहू योजना 1 एप्रिल 2016 रोजी केन्द्र शासनाने लागू केली आहे.

(b) या योजनेनुसार शासन गर्भवती आणि स्तनदा मातांना ₹ 8,000 वित्त सहाय्य देते.

(c) गर्भवती महिलांना आणि स्तनदा मातांना रोख रकमेद्वारे त्यांचे आरोग्य सुधारणे हे देखील या योजनेचे उद्दिष्ट आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधाने (a), (b), (c) बरोबर आहेत (2) विधाने (b), (c) बरोबर आहेत

(3) केवळ विधान (a) बरोबर आहे (4) केवळ विधान (c) बरोबर आहे

Consider the following statements about the 'Pradhan Mantri Matritva (Matru) Vandana Yojana' :

(a) This scheme was launched by the Central Government on April 1, 2016.

(b) Under the Scheme government would provide ₹ 8,000 financial aid to pregnant and lactating mothers.

(c) It also aims at improving the health of pregnant women and lactating mothers through cash incentives.

Answer options :

(1) Statements (a), (b), (c) are correct (2) Statements (b), (c) are correct

(3) Only statement (a) is correct (4) Only statement (c) is correct

2. 'दि कोएलिशन ईअर्स' (The Coalition Years) या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत ?

(1) प्रणव मुखर्जी (2) पी. चिदंबरम्

(3) डॉ. मनमोहन सिंग (4) कपिल सिब्बल

Who is the author of the book 'The Coalition Years' ?

(1) Pranab Mukherjee (2) P. Chidambaram

(3) Dr. Manmohan Singh (4) Kapil Sibbal

---

3. 2018 च्या आय.पी.एल. टी-20 क्रिकेट स्पर्धेच्या खेळाडूंच्या लिलावामध्ये जयदेव उनाडकट हा सर्वाधिक बोलीने करारबद्ध झाला. त्याला कोणत्या संघाने करारबद्ध केले ?

(1) राजस्थान रॉयल्स् (2) किंग्ज इलेव्हन पंजाब

(3) चेन्नई सुपर किंग्ज् (4) कोलकाता नाईट रायडर्स

Jaydev Unadkat emerged as the most expensive Indian Player in 2018 IPL auction. He is signed by _________.

(1) Rajasthan Royals (2) Kings XI Punjab

(3) Chennai Super Kings (4) Kolkata Knight Riders

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

4. महाराष्ट्र शासनाचा, यंदाचा डॉ. अशोक केळकर यांच्या नावे दिला जाणारा भाषा अभ्यासक पुरस्कार नुकताच कोणाला देण्यात आला ?

(1) डॉ. रंगनाथ पाठारे (2) डॉ. मिलींद जोशी

(3) डॉ. अविनाश बिनीवाले (4) डॉ. अशोक कामत

Who among the following is the recipient of the award for research on language in the name of Dr. Ashok Kelkar, given by the government of Maharashtra ?

(1) Dr. Rangnath Pathare (2) Dr. Milind Joshi

(3) Dr. Avinash Biniwale (4) Dr. Ashok Kamat

---

5. भारत सरकारच्या पर्यटन मंत्रालयाच्या विविध पुढाकारांपैकी पुढे दिलेल्या पुढाकारांच्या पर्यायांपैकी चुकीचा पर्याय कोणता आहेत ते सांगा ?

(1) **प्रसाद** – प्रसिद्ध तीर्थक्षेत्रांच्या येथे भाविकांना नि:शुल्क अन्न वितरण.

(2) **हृदय** – भारताच्या वारसा असणाऱ्या शहरांचे जतन आणि नवजीवन घडवणे.

(3) **इनक्रेडीबल इंडिया 2.0** – भारतात पर्यटनाचा विकास घडवणे.

(4) **पर्यटन स्थानी ई तिकिटांची सुविधा** – ताजमहल आणि हुमायूनची कबर येथे सुरुवात.

Following are the different initiatives by Tourism Ministry, Government of India. Which of them is incorrectly stated ?

(1) **PRASAD** - free food distribution to visitors at renowned pilgrimage sites.

(2) **HRIDAY** - preserve, revitalized India's heritage cities.

(3) **Incredible India 2.0** - to promote tourism in India.

(4) **e - ticketing at Tourist sites** - started at Taj mahal and Humayun Tomb.

---

6. कैलास मानसरोवर यात्रा संबंधी पुढीलपैकी कोणती विधाने **सत्य** आहेत ?

(a) या यात्रेचे आयोजन परराष्ट्र मंत्रालयाद्वारा केले जाते.

(b) यात्रेचे आयोजन दोन वेगवेगळ्या मार्गांनी होते एक मार्ग लिपुलेखा खिंड (उत्तरांचल) आणि दुसरा मार्ग नथुला खिंड (सिक्कीम).

(c) या यात्रेसाठी परकीय/परदेशी व्यक्ती पात्र नाहीत.

(d) यात्रेकरुंना या यात्रेसाठी परराष्ट्र मंत्रालय कोणतीही सवलत/आर्थिक सहाय्य देत नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c), (d) (2) (a), (b), (c)

(3) (b), (c) (4) (a), (b)

Which of the following statements about Kailash Mansarovar Yatra are **true** ?

(a) It has been organised by Ministry of External Affairs.

(b) It has been organised through two different routes Lipulekh Pass (Uttarakhand) and Nathula Pass (Sikkim).

(c) Foreign Nationals are not eligible to apply for this yatra.

(d) Ministry of External Affairs does not provide any subsidy/financial assistance to Yatris.

Answer options :

(1) (a), (b), (c), (d) (2) (a), (b), (c)

(3) (b), (c) (4) (a), (b)

---

7. अग्नी - 5 बॅलेस्टिक क्षेपणास्त्राची लक्ष्यवेधाची क्षमता किती आहे ?

(1) 5,000 - 5,500 कि.मी. (2) 3,500 कि.मी.

(3) 7,500 कि.मी. (4) 10,000 कि.मी.

What is the range of Agni - 5 ballistic missile ?

(1) 5,000 - 5,500 km (2) 3,500 km

(3) 7,500 km (4) 10,000 km

---

8. '#MeToo' हे सोशल मिडीयावरील अभियान कशाशी संबंधित आहे?

(1) लैंगिक अत्याचार आणि हल्ले
(2) नैराश्य, आत्महत्या सारखे मानसशास्त्रीय मुद्यांविषयी
(3) सोशल मिडीयावरील व्यक्तिगत माहिती सुरक्षेचे मुद्दे
(4) मतदार अभियान

'#MeToo' campaign on social media is related with ________.

(1) sexual harassment and assault
(2) depression, sucide like psychological issues
(3) privacy issues at social media
(4) voter campaign

---

9. जोड्या लावा :

	गांव/शहरे		प्रकल्प
(a)	पवनी तालुका	(i)	नागझिरा व्याघ्र प्रकल्प
(b)	चिचपल्ली	(ii)	गोसीखुर्द
(c)	नवेगाव	(iii)	माझी मेट्रो
(d)	नागपूर	(iv)	बांबू संशोधन व प्रशिक्षण केंद्र

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(2)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
(3)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

Match the following :

	Village/City		Project
(a)	Pawani Tahsil	(i)	Nagzira Tiger Project
(b)	Chichpalli	(ii)	Gosikhurd
(c)	Navegaon	(iii)	Mazi Metro
(d)	Nagpur	(iv)	Bamboo Research and Training Centre

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(2)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
(3)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

---

10. महाराष्ट्र राज्य महिला आयोगाचे _________ हे महत्वाचे कार्य आढळते.

(a) राज्यातील स्त्रियांच्या सक्षमीकरणाच्या प्रगतीचे मूल्यमापन करणे

(b) संविधानाच्या अनुच्छेद 38, 39, 39-A आणि 42 मध्ये अंतर्भूत केलेली निर्देशक तत्वे अंमलात आणणे

(c) राज्य विधानसभा व स्थानिक स्वराज्य संस्थांमधील महिलांच्या निवडणूका घेणे

(d) वरीलपैकी नाही

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) (a) आणि (b) (3) (b) आणि (c) (4) फक्त (d)

The main function of Maharashtra State Commission for women is _________.

(a) To evaluate the progress of the women empowerment in the state

(b) To implement the Directive Principles of the Constitution mentioned in the article 38, 39, 39-A and 42

(c) To conduct the elections of the women for the state legislative assembly as well as local self Government

(d) None of the above

Answer options :

(1) Only (a) (2) (a) and (b) (3) (b) and (c) (4) Only (d)

---

11. अवनी चतुर्वेदी यांनी एकटीने लढाऊ विमान उडविणारी पहिली भारतीय महिला होण्याचा मान नुकताच मिळविला. त्यांनी यावेळी कोणते लढाऊ विमान उडविले ?

(1) मिग - 21 बायसन (2) मिग - 27 बायसन (3) सुखोई (4) सु - 57

Avani Chaturvedi has become the first Indian woman to fly a fighter jet solo. Which aircraft did she fly ?

(1) Mig - 21 Bison (2) Mig - 27 Bison (3) Sukhoi (4) Su - 57

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

12. दारिद्र्यरेषेखालील श्रेणीतील ज्येष्ठ नागरिकांना भौतिक साधने आणि सहाय्यक साधने उपलब्ध करून देण्यासाठी केंद्र शासनाने कोणती योजना सुरू केली आहे ?

(1) दिन दयाल वयोश्री योजना (2) राष्ट्रीय वयोश्री योजना

(3) प्रधानमंत्री वयोश्री योजना (4) अटल वयोश्री योजना

Which Yojana has been launched by central government for providing Physical Aids and Assisted - living Devices to Senior Citizens belonging to below poverty line category ?

(1) Deen Dayal Vayoshri Yojana (2) Rashtriya Vayoshri Yojana

(3) Pradhanmantri Vayoshri Yojana (4) Atal Vayoshri Yojana

---

13. 'न्यू वर्ल्ड वेल्थ' या संस्थेच्या अहवालानुसार मुंबई हे जगातील सर्वाधिक श्रीमंत शहरांच्या यादीमध्ये पहिल्या 15 मध्ये आहे. मुंबई नंतर कोणत्या शहराचा क्रमांक लागतो ?

(1) शिकागो (2) टोरांटो (3) फ्रँकफर्ट (4) शांघाय

According to a report by 'New world wealth', Mumbai is among the top 15 richest cities in the world. Which city follows Mumbai in this report ?

(1) Chicago (2) Toranto (3) Frankfurt (4) Shanghai

---

14. कोणत्या राज्याने गरोदर स्त्रिया आणि नवजात बालकांच्या कल्याणाकरिता राज्यांमध्ये के.सी.आर. किट योजना सुरू केली आहे ?

(1) तेलंगाणा (2) केरळ (3) हरियाणा (4) आसाम

Which state has launched KCR Kit Scheme for the welfare of pregnant women and new born babies in the states ?

(1) Telangana (2) Kerala (3) Haryana (4) Assam

---

15. नुकत्याच निधन पावलेल्या मानवाधिकार कार्यकर्त्या अस्मां जहांगिर ह्या कोणत्या देशाच्या नागरिक होत्या ?

(1) भारत (2) पाकिस्तान (3) बांग्लादेश (4) अफगाणिस्तान

Human Rights activist, Asma Jehangir recently Passed away, she was a citizen of ________.

(1) India (2) Pakistan (3) Bangladesh (4) Afghanistan

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

16. महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम 1961 नुसार खालील **योग्य** जोड्या जुळवा :

(a)	जिल्हा परिषद अंतर्गत विविध समित्या व रचना	(i)	कलम - 95
(b)	गटविकास अधिकाऱ्याची नेमणूक	(ii)	कलम - 78
(c)	पंचायत समिती सभापती व उप-सभापती यांचे अधिकार व कार्ये	(iii)	कलम - 97
(d)	मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांचे अधिकार व कार्ये	(iv)	कलम - 76

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)
(4)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)

According to Maharashtra Zilla Parishad and Panchayat Samiti Act, 1961. Match the following pairs :

(a)	Various Committees and Structure in Zilla Parishad	(i)	Article - 95
(b)	Appointment of Block Development Officer	(ii)	Article - 78
(c)	Powers and Functions of Panchayat Samiti President and Vice President	(iii)	Article - 97
(d)	Powers and Functions of Chief Executive Officers	(iv)	Article - 76

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)
(4)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)

17. खालीलपैकी कोणते विषय समवर्ती सूचीत समाविष्ट केले आहेत ?

(a) विज

(b) विवाह आणि घटस्फोट, दत्तक

(c) वजन आणि मापे आणि त्यांच्या मानकांची स्थापना

(d) कामगार संघटना

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) (2) (a) आणि (c) (3) (a), (b) आणि (d) (4) वरील सर्व

Which of the following subjects are included in the concurrent list ?

(a) Electricity

(b) Marriage and Divorce, adoption

(c) Weights and measures and establishment of its standards

(d) Trade Union

Answer options :

(1) (a) (2) (a) and (c) (3) (a), (b) and (d) (4) All of above

---

18. पुढीलपैकी **अयोग्य** विधाने शोधा :

(a) मागासवर्गीय राष्ट्रीय आयोग ही वैधानिक संस्था आहे.

(b) हा आयोग गृह खात्या अंतर्गत काम करतो.

(c) ह्या आयोगाला इतर मागासवर्गातील व्यक्तींच्या तक्रारीमधे लक्ष देऊन सोडवण्यासाठीचे अधिकार देण्याएवढे सक्षम करण्यात आलेले नाही.

(d) या आयोगाची स्थापना 1990 साली झाली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c) (2) (b), (d) (3) (c), (d) (4) (b), (c)

Find out the **incorrect** statements :

(a) National Commission for Backward Classes is statutory body.

(b) It works under Home Ministry.

(c) NCBC is not yet been empowered to look into the grievances of persons of other Backward classes.

(d) It was established in year 1990.

Answer options :

(1) (a), (b), (c) (2) (b), (d) (3) (c), (d) (4) (b), (c)

---

19. खालील विधाने विचारात घ्या : (उच्च न्यायालयाच्या संदर्भात)

(a) उच्च न्यायालयात प्रलंबित कामे असतील तर दोन वर्षापेक्षा जास्त नसलेल्या तात्पुरत्या काळासाठी राष्ट्रपतीस उच्च न्यायालयात अतिरिक्त न्यायाधीश नेमण्याचा अधिकार आहे.

(b) जेंव्हा मुख्य न्यायाधीशा व्यतिरिक्त उच्च न्यायालयाच्या कायमस्वरूपी न्यायाधिशाच्या तात्पुरत्या अनुपस्थितीमुळे अथवा तो आपल्या पदाची कामे करू शकत नाही तेंव्हा राष्ट्रपती उच्च न्यायालयात प्रभारी न्यायाधीश नियुक्त करू शकतो.

(c) अतिरिक्त न्यायाधीश असो अथवा प्रभारी न्यायाधीश असो वयाची 65 वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर ते पदावर राहू शकत नाही.

वरील विधानांपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) फक्त (2) (c) फक्त (3) (a) आणि (b) (4) (a), (b) आणि (c)

Consider the following statements : (with reference to High Court)

(a) The President has the power to appoint an additional judge for a temporary period of not exceeding two years for the clearance of the arrears of the work in a High Court.

(b) The President can appoint an acting judge when a permanent judge of the High Court (other than a Chief Justice) is temporarily absent or unable to perform his duties.

(c) Neither an additional nor acting judge can hold office beyond the age of 65 years.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (c) only (3) (a) and (b) (4) (a), (b) and (c)

20. खालीलपैकी कोणत्या कारणास्तव राज्य भाषण व अभिव्यक्ति स्वातंत्र्यावर [अनुच्छेद - 19 (1)(a)] वाजवी बंधने घालू शकते ?

(a) न्यायालयाचा अवमान

(b) अल्पसंख्यांकाचे संरक्षण

(c) परदेशांशी मित्रत्वाचे संबंध

(d) भारताचे सार्वभौमत्व व अखंडत्व

(e) सभ्यता अथवा नितीमत्ता

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c), (e) (2) (b), (c), (d)

(3) (a), (c), (d), (e) (4) वरील सर्व

The state can impose reasonable restrictions on the freedom of speech and expression [Article - 19 (1)(a)] on which of the following grounds ?

(a) Contempt of court

(b) Protection of minorities

(c) Friendly relations with foreign states

(d) Sovereignty and integrity of India

(e) Decency or morality

Answer options :

(1) (a), (b), (c), (e) (2) (b), (c), (d)

(3) (a), (c), (d), (e) (4) All above

21. महाराष्ट्र विधिमंडळाबाबत खालीलपैकी कोणते विधान **चुकीचे** आहे ?

(1) विधिमंडळामध्ये प्रलंबित असलेले विधेयक सभागृहांची सत्र समाप्ती झाल्याकारणाने रद्द होत नाही.

(2) विधान परिषदेत प्रलंबित असलेले जे विधेयक विधानसभेने मंजूर केलेले नसेल ते विधानसभेचे विसर्जन झाले असता रद्द होत नाही.

(3) जे विधेयक विधानसभेत प्रलंबित असेल किंवा विधानसभेकडून मंजूर होवून विधान परिषदेत प्रलंबित असेल ते विधेयक विधानसभेचे विसर्जन झाले असता रद्द होते.

(4) यापैकी एकही नाही

Which one of the following statements regarding Maharashtra Legislature is **incorrect** ?

(1) A bill pending in the legislature is not lapsed by reason of prorogation of the houses.

(2) A bill pending in the Legislative council which has not been passed by the Legislative Assembly is not lapsed on a dissolution of the Assembly.

(3) A bill pending in the Legislative Assembly or which, having been passed by the Legislative Assembly is pending in the council is lapsed on a dissolution of the Assembly.

(4) None of these

---

22. प्रौढ मताधिकार प्राप्त करणाऱ्या देशांच्या जोड्या जुळवा :

(a)	श्रीलंका	(i)	1962
(b)	मलेशिया	(ii)	1994
(c)	ऑस्ट्रेलिया	(iii)	1931
(d)	दक्षिण अफ्रिका	(iv)	1955

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(4)	(i)	(iii)	(ii)	(iv)

Match the pairs of Adult Franchise obtained countries :

(a)	Sri Lanka	(i)	1962
(b)	Malaysia	(ii)	1994
(c)	Australia	(iii)	1931
(d)	South Africa	(iv)	1955

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(4)	(i)	(iii)	(ii)	(iv)

---

23. पुढीलपैकी **अयोग्य** जोडी/जोड्या शोधा :

	अनुच्छेद		तरतूद
(a)	343	-	संघाची अधिकृत भाषा
(b)	345	-	सर्वोच्च न्यायालय आणि उच्च न्यायालय, कायदे विधेयके इ. साठी वापरण्याची भाषा
(c)	348	-	घटकराज्याची अधिकृत भाषा/अनेक भाषा
(d)	351	-	हिंदी भाषेच्या विकासाचे निर्देश

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c), (d) (2) (b), (c) (3) (a), (d) (4) (b)

Find the **incorrectly** matched pair/s :

	Article		Provision
(a)	343	-	Official language of the Union
(b)	345	-	Language to be used in Supreme Court and High Court and for Acts, Bills etc.
(c)	348	-	Official language/languages of a state
(d)	351	-	Directive for development of the Hindi language

Answer options :

(1) (a), (b), (c), (d) (2) (b), (c) (3) (a), (d) (4) (b)

---

24. महानगर क्षेत्र नियोजन समिती संदर्भात खालील विधाने लक्षात घ्या :

(a) या समित्यांची रचना आणि सदस्यांच्या निवडीची पद्धत ठरविण्याचा अधिकार राज्य शासनाला असतो.

(b) या समित्यांवर केंद्र शासन, राज्य शासन आणि इतर संस्थांना प्रतिनिधित्व देण्यासाठी राज्य शासन तरतूद करू शकते.

वरीलपैकी कोणते विधान/ने **चुकीचे** आहे ?

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) दोन्ही (4) वरीलपैकी एकही नाही

Consider the following statements regarding the Metropolitan Planning Committee :

(a) The composition and the manner of election of members of such committees are decided by State Government.

(b) The State Government may make provision about the representation in such committees of the Central Government, State Government and other organisations.

Which of the above statements is/are **incorrect** ?

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (4) None of the above

---

25. खालीलपैकी कोणत्या राज्यात अनुसूचित जमातींसाठी लोकसभेच्या जागा राखीव आहेत ?

(1) बिहार (2) ओडिशा (3) तामिळनाडू (4) उत्तर प्रदेश

In which of the following states, seats are reserved for Scheduled Tribes in the Lok Sabha ?

(1) Bihar (2) Odisha (3) Tamil Nadu (4) Uttar Pradesh

26. कालानुक्रमे रचना करा :

(a) दुसरी गोलमेज परिषद (b) नेहरू अहवाल

(c) गांधी-आयर्विन करार (d) जातीय निवाडा

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (c), (d), (b) (2) (b), (c), (d), (a)

(3) (b), (c), (a), (d) (4) (b), (a), (c), (d)

Arrange the following in chronological order :

(a) IInd Round Table Conference (b) Nehru Report

(c) Gandhi - Irwin Pact (d) Communal Award

Answer options :

(1) (a), (c), (d), (b) (2) (b), (c), (d), (a)

(3) (b), (c), (a), (d) (4) (b), (a), (c), (d)

27. इ.स. 1857 च्या उठावात होळकर तटस्थ होते परंतु त्यांच्या संस्थानातील पुढीलपैकी कोणत्या ठिकाणी शिपायांनी बंडे केली होती ?

(a) भोपाळ (b) महू (c) इंदौर (d) महिदसी

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) फक्त (2) (b) आणि (c) फक्त

(3) (c) आणि (d) फक्त (4) (a), (c), (d) फक्त

The Holkars were neutral during the Revolt of 1857, yet their soldiers revolted at which of the following places ?

(a) Bhopal (b) Mahu (c) Indore (d) Mahidasi

Answer options :

(1) (a) and (b) only (2) (b) and (c) only

(3) (c) and (d) only (4) (a), (c), (d) only

28. इ.स. 1920 मध्ये भारताचा प्रथम हाय कमिशनर म्हणून _________ याची नेमणूक करण्यात आली.

(1) एडविन माँटेग्यू (2) सर विल्यम मेयर

(3) सिडने रौलट (4) लॉर्ड चेम्सफोर्ड

In 1920 A.D. _________ was appointed as the first High Commissioner of India.

(1) Edwin Montague (2) Sir William Meyer

(3) Sidney Rowlatt (4) Lord Chelmsford

---

29. 1873 मध्ये बंगालमधील कोणत्या जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांनी शेतकऱ्यांची संघटना स्थापन केली होती ?

(1) राजमहल (2) मुर्शिदाबाद (3) भागलपूर (4) पबना

The farmers from which district of Bengal had established an organization of Farmers in 1873 ?

(1) Rajmahal (2) Murshidabad (3) Bhagalpur (4) Pabna

---

30. "ऑपरेशन पोलो" हे कोणते संस्थान भारतीय संघराज्यात विलिन करण्यासाठी चालवले होते ?

(1) जुनागड (2) हैद्राबाद (3) काश्मिर (4) लिंमडी

Operation Polo was undertaken to merge which of the following states in Indian Union ?

(1) Junagadh (2) Hydrabad (3) Kashmir (4) Limdi

---

31. पुढील नियतकालिके कोणी सुरू केली होती ?

(a) विद्यार्थी (b) काँग्रेस (c) साधना

पर्यायी उत्तरे :

(1) आचार्य अत्रे (2) रामानंद तिर्थ

(3) हिरवे गुरुजी (4) साने गुरुजी

Who had started the following periodicals ?

(a) Vidyarthi (b) Congress (c) Sadhana

Answer options :

(1) Acharya Atre (2) Ramananda Tirtha

(3) Hirve Guruji (4) Sane Guruji

---

32. जोड्या जुळवा :

(a)	किचकवध	(i)	गणेश बल्लाळ फणसळकर
(b)	स्वदेशी	(ii)	वासुदेव पुरूषोत्तम साठे
(c)	वंगभंग	(iii)	कृष्णाजी प्रभाकर खाडिलकर
(d)	भीमराव	(iv)	लक्ष्मण नारायण जोशी

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(4)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)

Match the following :

(a)	Kichakvadh	(i)	Ganesh Ballal Fansalkar
(b)	Swadeshi	(ii)	Vasudeo Purushottam Sathe
(c)	Vang Bhang	(iii)	Krishnaji Prabhakar Khadilkar
(d)	Bhimrao	(iv)	Laxman Narayan Joshi

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(4)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)

33. खालीलपैकी कोणते सन्मान महर्षी धोंडो केशव कर्वे यांना दिले होते ?

(a) भारत रत्न (b) पद्म विभूषण

(c) डी. लिट. (d) एलएल. डी.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) फक्त

(3) (a), (b) आणि (c) फक्त (4) (a), (b), (c), (d)

Which of the following honours were Conferred on Maharshi Dhondo Keshav Karve ?

(a) Bharat Ratna (b) Padma Vibhushan

(c) D. Litt. (d) LL. D.

Answer options :

(1) (a) only (2) (a) and (b) only

(3) (a), (b) and (c) only (4) (a), (b), (c), (d)

---

34. कोल्हापूर प्रजा परिषदेची स्थापना ________ आणि ________ यांच्या प्रयत्नांनी झाली.

(1) माधवराव बागल आणि रत्नाप्पा कुंभार

(2) दामोदर भिडे आणि दामोदर जोशी

(3) हणमंत कुलकर्णी आणि गंगाधरराव देशपांडे

(4) खंडेराव बागल आणि दामोदर जोशी

The Kolhapur Praja Parishad was established by the efforts of ________ and ________.

(1) Madhavrao Bagal and Ratnappa Kumbhar

(2) Damodar Bhide and Damodar Joshi

(3) Hanmant Kulkarni and Gangadharrao Deshpande

(4) Khanderao Bagal and Damodar Joshi

---

35. कृष्णाजी प्रभाकर खाडीलकर ________ यांचे अनुयायी झाले.

(1) बा.गं. टिळक (2) गो.कृ. गोखले
(3) मो.क. गांधी (4) गो.ह. देशमुख

Krishnaji Prabhakar Khadilkar became a follower of ________.

(1) B.G. Tilak (2) G.K. Gokhale
(3) M.K. Gandhi (4) G.H. Deshmukh

36. विष्णुबाबा ब्रह्मचारी आणि मिशनरी यांच्यातील वाद ________ पुस्तकात आढळतो.

(1) वेदोक्त धर्मप्रकाश (2) समुद्रकिनारीचा वाद विवाद
(3) अरुणोदय (4) धर्म विवेचन

The discussion between Vishnubaba Brahmachari and the Missionaries is found in the book ________.

(1) Vedoktadharma prakash (2) 'Samudra Kinaricha Vad Vivad'
(3) Arunoday (4) Dharma Vivechan

37. राष्ट्रीय काँग्रेसचे पहिले अध्यक्ष व्योमेशचंद्र बॅनर्जी यांनी राष्ट्रीय काँग्रेसच्या स्थापनेची मूलभूत उद्दिष्टे सांगितली ती कोणती ?

(a) सामाजिक समता/समानता
(b) राष्ट्रीय भावना
(c) धर्मनिरपेक्षता
(d) ऐक्यभावनेचा विकास व दृढीकरण

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (c) फक्त (2) (b) आणि (d) फक्त
(3) (a) आणि (d) फक्त (4) (a), (b) आणि (c) फक्त

Yomeshchandra Banarjee, the first President of the National Congress stated the objectives for the establishment of the National Congress, which were they ?

(a) Social Equality/Uniformity
(b) National Feeling
(c) Secularism
(d) Development of sense of unity and consolidation of the same

Answer options :

(1) (a) and (c) only (2) (b) and (d) only
(3) (a) and (d) only (4) (a), (b) and (c) only

38. कलकत्यास सुप्रीम कोर्टाची स्थापना कोणत्या कायद्याने करण्यात आली ?

(1) 1773 चा रेग्युलेटिंग अ‍ॅक्ट (2) 1784 चा पिट्स इंडिया अ‍ॅक्ट

(3) 1793 चा सनदी कायदा (4) 1813 चा सनदी कायदा

By which law was the Supreme Court of Calcutta established ?

(1) 1773's Regulating Act (2) 1784's Pits India Act

(3) 1793's Legislative Act (4) 1813's Legislative Act

---

39. खालीलपैकी कोणती जोडी **बरोबर** आहे ?

(1) बागची - प्राइव्हेट इनव्हेस्टमेंट इन इंडिया

(2) एस. गोपाल - इमर्जन्सी ऑफ इंडियन नॅशनॅलीझम्

(3) अनिल सिल - प्रॉब्लेम्स अँड पॉलीटिक्स ऑफ ब्रिटिश इन इंडिया 1885 - 89

(4) हिरालाल सिन्हा - ब्रिटिश पॉलीसी इन इंडिया

Which of the following pairs is **correct** ?

(1) Bagachi - Private Investment in India

(2) S. Gopal - Emergency of Indian Nationalism

(3) Anil Seal - Problems and Politics of British in India 1885 - 89

(4) Hiralal Sinha - British Policy in India

---

40. 'बंदी जीवन' ही पुस्तिका कोणी लिहिली ?

(1) चन्द्रशेखर आझाद (2) रासबिहारी बोस

(3) रामप्रसाद बिस्मील (4) सचिंद्रनाथ सन्याल

Who wrote the Booklet "Bandi Jiven" ?

(1) Chandrashekhar Azad (2) Rasbihari Bose

(3) Ramprasad Bismil (4) Sachindranath Sanyal

---

41. महाराष्ट्राचे एकूण भौगोलिक क्षेत्र किती आहे ?

(1) 200.60 लाख हेक्टर (2) 207.60 लाख हेक्टर

(3) 307.70 लाख हेक्टर (4) 318.60 लाख हेक्टर

What is total Geographical area of Maharashtra ?

(1) 200.60 Lakh hectare (2) 207.60 Lakh hectare

(3) 307.70 Lakh hectare (4) 318.60 Lakh hectare

---

42. कोकण रेल्वेमुळे मुंबई ते कोचीन दरम्यानचे अंतर ________ कि.मी. ने कमी झाले.

(1) 513 (2) 213 (3) 102 (4) 302

Because of Kokan Railway the distance between Mumbai to Kochin is reduced by ________ km.

(1) 513 (2) 213 (3) 102 (4) 302

---

43. खालीलपैकी कोणती नदी गोदावरी खोऱ्याचा भाग **नाही** ?

(1) तेरणा (2) प्रवरा (3) मांजरा (4) भातसा

Which of the following river is **not** a part of Godavari basin ?

(1) Terna (2) Pravara (3) Manjra (4) Bhatsa

---

44. ________ गुजरात राज्यातील प्रमुख बंदर आहे.

(1) कांडला (2) कोची (3) मांडवी (4) वरीलपैकी नाही

________ is major port of Gujarat State.

(1) Kandla (2) Kochi (3) Mandvi (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

45. जागतिक वारसा शिल्पस्थानात ________ या लेणीची नोंद केलेली आहे.

(1) अजंठा लेणी (2) कार्ले लेणी

(3) पितळखोरा लेणी (4) बेडसा लेणी

________ is recorded in world heritage site.

(1) Ajanta caves (2) Karle caves

(3) Pitalkhora caves (4) Bedsa caves

---

46. खालीलपैकी कोणत्या राज्यात तलाव सिंचन जास्त आहे?

(1) आंध्र प्रदेश (2) महाराष्ट्र

(3) मध्य प्रदेश (4) गुजरात

Which of the following states has high tank irrigation ?

(1) Andhra Pradesh (2) Maharashtra

(3) Madhya Pradesh (4) Gujarat

---

47. गोमित, पारधी, भील्ल या अनुसूचित जमाती खालीलपैकी प्रामुख्याने कोणत्या जिल्ह्यात आढळतात?

(1) अकोला (2) बुलढाणा (3) धुळे (4) ठाणे

Gomit, Pardhi, Bhill these Scheduled tribes are mainly found in which of the following district ?

(1) Akola (2) Buldhana (3) Dhule (4) Thane

---

48. 2011 च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जातीची लोकसंख्या महाराष्ट्रात ________ जिल्ह्यात सर्वाधिक आढळते.

(1) नाशिक (2) औरंगाबाद (3) पुणे (4) सोलापूर

As per census 2011 ________ district has highest population of schedule cast in Maharashtra.

(1) Nasik (2) Aurangabad (3) Pune (4) Solapur

---

49. भारताची पहिली पंचवार्षिक योजना ________.

(1) 1950 - 1955 (2) 1941 - 1946 (3) 1951 - 1956 (4) 1961 - 1966

Indias First Five Year Plan ________.

(1) 1950 - 1955 (2) 1941 - 1946 (3) 1951 - 1956 (4) 1961 - 1966

---

50. महाराष्ट्राचा प्रमुख जलविभाजक कोणता ?

(1) सह्याद्रि पर्वत (2) सातपुडा पर्वत

(3) निलगिरी पर्वत (4) अरवली पर्वत

What is the main water divider of Maharashtra ?

(1) Sahyadri Mountain (2) Satpuda Mountain

(3) Nilgiri Mountain (4) Aravali Mountain

---

51. महाराष्ट्रातील पहिली अणुभट्टी ________ नावाने ओळखली जाते.

(1) सायरस (2) ध्रुव (3) पूर्णिमा (4) अप्सरा

The first nuclear reactor in Maharashtra is known as ________.

(1) Cyrus (2) Dhruva (3) Purnima (4) Apsara

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

52. जोड्या लावा :

	जिल्हा		तालुका
(a)	नांदेड	(i)	भोकर
(b)	जालना	(ii)	भोकरदन
(c)	बुलढाणा	(iii)	उमरखेड
(d)	यवतमाळ	(iv)	संग्रामपूर

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(3)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(4)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)

Match the following :

	District		Taluka
(a)	Nanded	(i)	Bhokar
(b)	Jalna	(ii)	Bhokardan
(c)	Buldhana	(iii)	Umerkhed
(d)	Yavatmal	(iv)	Sangrampur

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(3)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(4)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)

53. महाराष्ट्रात डोलोमाईट चे साठे ________ जिल्ह्यात आहे.

(1) अमरावती व अकोला (2) नांदेड व परभणी

(3) हिंगोली व वाशिम (4) यवतमाळ व रत्नागिरी

The dolomite deposits are in ________ districts of Maharashtra.

(1) Amravati and Akola (2) Nanded and Parbhani

(3) Hingoli and Washim (4) Yavatmal and Ratnagiri

54. ________ हा महाराष्ट्रातील पहीला पर्यटन जिल्हा आहे.

(1) कोल्हापूर (2) नाशिक (3) सिंधूदुर्ग (4) रत्नागिरी

________ is the first Tourism district in Maharashtra.

(1) Kolhapur (2) Nashik (3) Sindhudurg (4) Ratnagiri

55. जालना जिल्ह्याच्या सीमा खालीलपैकी कोणकोणत्या जिल्ह्यांशी जोडल्या आहेत ?

(a) बुलढाणा, परभणी, बीड, औरंगाबाद

(b) बुलढाणा, वाशिम, परभणी, नांदेड, बीड, औरंगाबाद, जळगाव

(c) औरंगाबाद, जळगाव, उस्मानाबाद, परभणी, हिंगोली, बुलढाणा

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त विधान (a) बरोबर आहे. (2) फक्त विधान (b) बरोबर आहे.

(3) फक्त विधान (c) बरोबर आहे. (4) वरील सर्व विधाने चूक आहेत.

To which of the following district boundaries are connected to Jalna district ?

(a) Buldhana, Parbhani, Beed, Aurangabad

(b) Buldhana, Washim, Parbhani, Nanded, Beed, Aurangabad, Jalgaon

(c) Aurangabad, Jalgaon, Usmanabad, Parbhani, Hingoli, Buldhana

Answer options :

(1) Only statement (a) is correct (2) Only statement (b) is correct

(3) Only statement (c) is correct (4) All the above statements are wrong

56. 1950-51 ते 2013-14 या काळात एकूण स्थूल देशांतर्गत उत्पादनामध्ये शेती क्षेत्राचा वाटा ________ प्रवृत्ती दर्शवितो.

(1) स्थिर (2) घटती (3) वाढती (4) तटस्थ

Since 1950-51 to 2013-14 the share of agriculture sector in total gross domestic product indicating ________ trends.

(1) Stable (2) Declining (3) Increasing (4) Neutral

57. महाराष्ट्र राज्यातील कोंकण विभागाला खालील क्षेत्रात शाश्वत तुलनात्मक लाभ आहे.

(a) शेती आणि कृषी प्रक्रिया उद्योग

(b) वन आणि खनिज संपत्ती

(c) कापड उद्योग

(d) मत्स्यपालन, फलोत्पादन, पर्यटन

वरीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे ?

(1) फक्त (a) (2) (a) आणि (b)

(3) फक्त (d) (4) (c) आणि (d)

Konkan division of Maharashtra has a sustainable comparative advantage in the following sectors.

(a) Agriculture and Agro Processing Industries

(b) Forests and Mineral Wealth

(c) Textile Industry

(d) Fisheries, horticulture, tourism

Which of the above statement is/are **true** ?

(1) Only (a) (2) (a) and (b)

(3) Only (d) (4) (c) and (d)

58. महाराष्ट्र शासन 2013 केळकर समिती अहवाल प्रकाशित माहितीनुसार, राज्यातील खालील समाज गटांची 'प्राचीन आदिवासी गट' म्हणून गणना केली आहे.

(a) कातकरी (b) माडिया गोंड (c) कोलाम (d) भील्ल

खालीलपैकी एक पर्याय **बरोबर** आहे.

(1) (a), (b) आणि (c) (2) फक्त (a) आणि (b)

(3) फक्त (b) आणि (c) (4) फक्त (d)

According the Government of Maharashtra 2013 Kelkar Committee Report Publication, following communities from Maharashtra are enumerated as Primitive Tribal Groups.

(a) Katkaris (b) Madia Gonds (c) Kolams (d) Bhils

One of the following alternatives is **correct**.

(1) (a), (b) and (c) (2) Only (a) and (b)

(3) Only (b) and (c) (4) Only (d)

59. जोड्या लावा :

यादी - I (राजकोषीय निर्देशक)		यादी - II (अंदाज पत्रकीय अनुमान (2018-19) सकल उत्पन्नाच्या टक्केवारीनुसार)	
(a)	राजकोषीय तूट	(i)	12.1
(b)	महसूली तूट	(ii)	48.8
(c)	वर्ष अखेरीस एकूण थकबाकी देयता	(iii)	2.2
(d)	स्थूल राष्ट्रीय उत्पादनाच्या स्थूल कर महसूल प्रमाण	(iv)	3.3

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)

Match the following :

List - I (Fiscal Indicators)		List - II (Budget Estimates (2018-19) as % of GDP)	
(a)	Fiscal Deficit	(i)	12.1
(b)	Revenue Deficit	(ii)	48.8
(c)	Total Outstanding Liabilities	(iii)	2.2
(d)	Gross Tax Revenue as percentage of GDP	(iv)	3.3

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)

60. महाराष्ट्र सरकारच्या 2016-17 च्या अंदाजपत्रकीय अंदाजानुसार राज्य सरकारच्या महसूलातील, विविध महसूल स्रोतांच्या महत्वानुसार, विविध महसूल स्रोतांच्या सापेक्ष वाट्यांचा क्रम खालीलपैकी कोणता आहे ?

(a) राज्य उत्पादन शुल्क, विक्री कर, इतर कर

(b) वीज कर आणि शुल्क, राज्य उत्पादन शुल्क, वाहन कर

(c) विक्री कर, शिक्के आणि नोंदणी शुल्क, राज्य उत्पादन शुल्क

(d) शिक्के आणि नोंदणी शुल्क, राज्य उत्पादन शुल्क, इतर कर

वरीलपैकी कोणती विधान/विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) फक्त (b) (2) फक्त (c) (3) (c) आणि (d) (4) फक्त (d)

According to the Maharashtra Government's Budget Estimate for 2016-17, which of the following is the correct sequence of the relative shares of revenue sources as per their importance in the total revenue ?

(a) State Excise Duties, Sales Tax, Other Taxes

(b) Tax and Duties on Electricity, State Excise Duties, Tax on Vehicles

(c) Sales Tax, Stamps and Registration charges, State Excise Duties

(d) Stamps and Registration charges, State Excise Duties, Other Taxes

Which of the above statement/s is/are **correct** ?

(1) Only (b) (2) Only (c) (3) (c) and (d) (4) Only (d)

---

61. लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांतानुसार दुसऱ्या टप्प्यामध्ये ________.

(1) लोकसंख्या वेगाने वाढते

(2) कमी अधिक प्रमाणात लोकसंख्या स्थिर राहते

(3) लोकसंख्या वाढीचा दर स्थिर राहतो

(4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

According to the theory of demographic transition in the second stage there is ________.

(1) rapid growth of population

(2) population remains more or less stable

(3) rate of population growth remains stable

(4) none of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

62. खालीलपैकी एक पर्याय, महाराष्ट्र राज्याचा मनरेगा योजने संबंधित वर्ष 2015-16 साठीचा अनुक्रमे एक दिवसाचा रोजगार निर्मिती खर्च (रुपयांत) आणि प्रत्येक कुटुंबासाठी सरासरी रोजगार (दिवसात) दर्शविते.

खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे ?

(1) ₹ 262, 53 दिवस (2) ₹ 242, 60 दिवस

(3) ₹ 324, 44 दिवस (4) ₹ 370, 50 दिवस

One of the following alternatives shows : the cost of generating one day of employment (₹) and average employment per household (days) respectively for the year 2015-16 related to the MGNREGA Scheme for the State of Maharashtra.

Which one of the below statement is **correct** ?

(1) ₹ 262, 53 days (2) ₹ 242, 60 days

(3) ₹ 324, 44 days (4) ₹ 370, 50 days

---

63. केंद्र सरकारच्याही अगोदर खालीलपैकी कोणत्या राज्यांनी 'राजकोषीय जबाबदारी कायदा (FRL) अंमलात आणला ?

(a) उत्तर प्रदेश, पंजाब (b) कर्नाटक, केरळ

(c) तामीळनाडू (d) पश्चिम बंगाल

खालीलपैकी कोणते उत्तर **बरोबर** आहे ?

(1) फक्त (a) (2) (a), (b) आणि (c)

(3) फक्त (b) (4) फक्त (d)

Which of the following states adopted Fiscal Responsibility Legislation even before the Central Government ?

(a) Uttar Pradesh, Punjab (b) Karnataka, Kerala

(c) Tamil Nadu (d) West Bengal

Which of the following answer is **correct** ?

(1) Only (a) (2) (a), (b) and (c)

(3) Only (b) (4) Only (d)

---

64. नियोजनाच्या नंतरच्या टप्प्यामध्ये (1981 ते 2012) सरासरी स्थूल देशांतर्गत उत्पादनवाढीचा दर ________ होता.

(1) 3.5% (2) 5.9% (3) 5.7% (4) 4.2%

The average GDP growth rate during the later phases of planning 1981 to 2012 was ________.

(1) 3.5% (2) 5.9% (3) 5.7% (4) 4.2%

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

65. 'सार्वत्रिक मूलभूत उत्पन्न' यात खालील घटक आहेत :

(1) सार्वत्रिकता
(2) बिनशर्तता
(3) प्रतिनिधित्व (लाभार्थीच्या निवडीचा आदर)
(4) वरीलपैकी सर्व

'Universal Basic Income' has following components :

(1) universality
(2) unconditionality
(3) agency (respect for recipient's choice)
(4) all of the above

---

66. 2004-05 मधील सार्वजनिक उपक्रमांच्या कामगिरीवरून नवीन आर्थिक पर्यावरणामध्ये सार्वजनिक उपक्रम तेंव्हाच चांगली कामगिरी करू शकतात जेव्हा ________.

(1) पुरेशी स्वायत्तता दिल्यानंतर
(2) नोकरशाही व राजकीय नियंत्रणात घट
(3) सार्वजनिक उपक्रमांमध्ये खाजगी संस्कृती सुरू करणे
(4) वरील सर्व उपाययोजना

According to results of PSE's in 2004-05, PSEs show much better results in new economic environment due to.

(1) Grant greater autonomy
(2) Reduction of bureaucratic and political control
(3) Infuse Private Culture in PSE's
(4) All the above measures

---

67. शेती क्षेत्रासाठीच्या आर्थिक नियोजनाची खालीलपैकी कोणती उद्दिष्टे आहेत ?

(1) शेती उत्पादन वाढ
(2) रोजगार संधींमध्ये वाढ
(3) ग्रामीण भागातील उत्पन्नातील विषमता कमी करणे
(4) वरील सर्व

Which of the following are the objectives of economic planning for the agricultural sector ?

(1) increase agricultural production
(2) increase employment opportunities
(3) reduce inequality of incomes in rural area
(4) all the above

---

68. जोड्या लावा :

यादी - I (सरकारी योजना)		यादी - II (उद्दिष्टे)	
(a)	प्रधानमंत्री मुद्रा योजना	(i)	दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबांना एलपीजी जोडणी
(b)	सौभाग्य योजना	(ii)	वीज वितरण कंपन्यांचे आर्थिक आरोग्य सुधारणे
(c)	प्रधानमंत्री उज्ज्वला योजना	(iii)	सार्वत्रिक घरगुती विद्युतीकरण
(d)	उज्ज्वल डिसकॉम अशुअरन्स योजना	(iv)	सूक्ष्म उद्योगांना पुनर्वित्त आणि विकास

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(3)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

Match the following :

List - I (Government Scheme)		List - II (Objective)	
(a)	Pradhan Mantri Mudra Yojana	(i)	to provide LPG connections to BPL households
(b)	Saubhagya Scheme	(ii)	to enhance financial health of electricity distribution companies
(c)	Pradhan Mantri Ujjwala Yojana	(iii)	universal household electrification
(d)	The Ujjawal Discom Assurance Yojana	(iv)	to develop and refinance micro industrial activities

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(3)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

69. ज्यांचा नागवणूक दर ________ टक्के किंवा त्यापेक्षा जास्त आहे, असे कुटुंब अनेक अंगानी गरीब असते.

(1) 20.33 (2) 50.33 (3) 40.33 (4) 33.33

If deprivation score is ________ percent or greater, that household is multidimensionally poor.

(1) 20.33 (2) 50.33 (3) 40.33 (4) 33.33

---

70. मौद्रिक धोरण म्हणजे असे नियामक धोरण की ज्याद्वारे केंद्रीय बँक ________ वर आपले नियंत्रण ठेवते.

(1) सार्वजनिक खर्च (2) पैशाचा पुरवठा

(3) कर महसूल (4) वरील सर्व

The monetary policy refers to a regulatory policy where the Central bank maintains its control over the ________.

(1) Public expenditure (2) Supply of money

(3) Tax revenue (4) All the above

---

71. अंतर्वक्र आरशाच्या किरणाकृती काढण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या नियमांनुसार खालीलपैकी कोणते विधान **सत्य** आहे ?

(A) जर आपाती किरण मुख्य अक्षाला समांतर असेल तर परावर्तित किरण मुख्य नाभीतून जातात.

(B) जर आपाती किरण मुख्य नाभीतून जात असेल तर परावर्तित किरण मुख्य अक्षाला समांतर असतात.

योग्य पर्याय निवडा :

(1) विधाने **(A)** आणि **(B)** दोन्हीही सत्य आहेत.

(2) विधान **(A)** सत्य असून **(B)** असत्य आहे.

(3) विधान **(A)** असत्य असून **(B)** सत्य आहे.

(4) विधाने **(A)** व **(B)** दोन्हीही असत्य आहेत.

Which of the following statements is **correct** according to the laws of reflections for drawing ray diagrams of a concave mirror ?

(A) If the incident ray is parallel to the principal axis then the reflected ray passes through the focus.

(B) If the incident ray is passing through the focus then the reflected ray is parallel to the principal axis.

Select the **correct** option :

(1) Statements **(A)** and **(B)** both are correct.

(2) Statement **(A)** is correct and **(B)** is wrong.

(3) Statement **(A)** is wrong and **(B)** is correct.

(4) Statements **(A)** and **(B)** both are wrong.

---

72. जर 0.3A इतकी विद्युतधारा 418Ω रोध असलेल्या तारेच्या कुंडलातून एका मिनिटासाठी प्रवाहित केली तर किती कॅलरी उष्मा निर्माण होईल ?

(1) 240 (2) 540 (3) 418 (4) 60

Find the heat generated in calories if a current of 0.3A is passed through a coil of resistance 418Ω for one minute.

(1) 240 (2) 540 (3) 418 (4) 60

---

73. योग्य जोड्या जुळवा :

(a)	सी.व्ही. रमण	(i)	विद्युतधारेद्वारे चुंबकत्व निर्मिती
(b)	जॉर्ज ओहम	(ii)	विद्युत मोटर
(c)	हॅन्स ओरस्टेड	(iii)	प्रकाशाचे विकिरण
(d)	मायकेल फॅरेडे	(iv)	विद्युत परिपथातील रोध
		(v)	विद्युत धारा

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(iii)	(v)	(ii)	(i)
(4)	(iii)	(v)	(iv)	(ii)

Match the following :

(a)	C.V. Raman	(i)	Magnetism due to electric current
(b)	George Ohm	(ii)	Electric Motor
(c)	Hans Oersted	(iii)	Scattering of light
(d)	Michael Faraday	(iv)	Resistance in an electric circuit
		(v)	Electric current

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(iii)	(v)	(ii)	(i)
(4)	(iii)	(v)	(iv)	(ii)

---

74. सर्वसाधारण सूत्र अल्काइनसाठी ________ हे असते.

(1) C_nH_{2n+2} (2) C_nH_{2n}

(3) C_nH_{2n-2} (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

General formula of alkynes is ________.

(1) C_nH_{2n+2} (2) C_nH_{2n}

(3) C_nH_{2n-2} (4) None of the above

75. जोड्या लावा :

	I		II
(a)	क्रिओलाइट	(i)	$CuCO_3 \cdot Cu(OH)_2$
(b)	मॅग्नेटाइट	(ii)	$Al_2O_3 \cdot xH_2O$
(c)	मॅलॅचाइट	(iii)	$ZnCO_3$
(d)	स्फॅलेराइट	(iv)	Fe_3O_4
		(v)	Fe_2O_3
		(vi)	$CuFeS_2$
		(vii)	Na_3AlF_6
		(viii)	ZnS

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(v)	(vi)	(viii)
(2)	(vii)	(iv)	(i)	(viii)
(3)	(vii)	(v)	(i)	(iii)
(4)	(vii)	(vi)	(viii)	(i)

Match the columns :

	I		II
(a)	Cryolite	(i)	$CuCO_3 \cdot Cu(OH)_2$
(b)	Magnetite	(ii)	$Al_2O_3 \cdot xH_2O$
(c)	Malachite	(iii)	$ZnCO_3$
(d)	Sphalerite	(iv)	Fe_3O_4
		(v)	Fe_2O_3
		(vi)	$CuFeS_2$
		(vii)	Na_3AlF_6
		(viii)	ZnS

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(v)	(vi)	(viii)
(2)	(vii)	(iv)	(i)	(viii)
(3)	(vii)	(v)	(i)	(iii)
(4)	(vii)	(vi)	(viii)	(i)

76. इलेक्ट्रॉनचा शोध ________ याने लावला.

(1) सर जे.जे. थॉमसन (2) गोल्ड स्टिन

(3) जेम्स चॅडविक (4) रुदरफोर्ड

The Discoverer of electron is :

(1) Sir J.J. Thomson (2) Gold Stein

(3) James Chadwick (4) Rutherford

---

77. योग्य पर्याय निवडा.

प्रथिनाची साखळी कोणत्या अर्थहीन कोडॉनमुळे तुटते ?

(a) UAA, UGA, UGC (b) UAG, CGA, AGC

(c) UGA, UAA, UAG (d) CGA, UAA, UGA

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) फक्त (a) (3) फक्त (c) (4) (d) आणि (c)

Select correct answer.

Peptide chain termination occurs with which codons ?

(a) UAA, UGA, UGC (b) UAG, CGA, AGC

(c) UGA, UAA, UAG (d) CGA, UAA, UGA

Answer Options :

(1) (a) and (b) (2) Only (a) (3) Only (c) (4) (d) and (c)

---

78. खालीलपैकी कोणती विधाने **योग्य** आहेत ?

(a) टेनिया सोलीयमला हुक जंत असे म्हटले जाते.

(b) फॅस्सीला हेपेटिकाला यकृत फ्लूक या नावाने ओळखले जाते.

(c) ॲन्कालोस्टोमा ड्युडेनलला टेप जंत असेही म्हटले जाते.

(d) नेरेस चिल्काएनसीस हे सामान्यत: चिंधी जंत असे म्हणतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (c) फक्त (2) (b) आणि (d) फक्त

(3) (a) फक्त (4) (a) आणि (c) फक्त

Which of the statements given below is/are **correct** ?

(a) Taenia solium is called as Hookworm.

(b) Fasciola hepatica is commonly known as liver fluke.

(c) Ancylostoma duodenale is also called as Tapeworm.

(d) Nereis chilkaensis is commonly called as Ragworm.

Answer Options :

(1) (c) Only (2) (b) and (d) Only

(3) (a) Only (4) (a) and (c) Only

---

79. ब्रुनर्स ग्रंथी यामध्ये आढळतात :

(1) पक्वाशयाच्या सबम्युकोसा (2) पोटाच्या सबम्युकोसा

(3) अन्ननलिकाच्या म्युकोसा (4) इलियमची म्युकोसा

Brunner's gland occurs in :

(1) Submucosa of duodenum (2) Submucosa of stomach

(3) Mucosa of oesophagus (4) Mucosa of ileum

---

80. वनस्पतींच्या वर्गीकरणामध्ये गुणसुत्रांचे कोणते गुणधर्म महत्वाची भूमिका पार पाडतात ?

(a) गुणसुत्रांची संख्या (b) गुणसुत्रांचे बाह्यरूप

(c) गुणसुत्रांचा आकार (d) गुणसुत्रांचे विचलन

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a) फक्त (2) (b) फक्त

(3) (a), (b) आणि (c) फक्त (4) (a), (b), (c), (d)

Which chromosomal characters play important role in classification of plants ?

(a) Number of chromosomes (b) Morphology of chromosomes

(c) Size of chromosomes (d) Aberrations in chromosomes

Which of the given above statement/s is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (b) only

(3) (a), (b) and (c) only (4) (a), (b), (c), (d)

---

81. खालीलपैकी कोणत्या वनस्पती गटामध्ये संवहनी संस्था, विजाणू निर्मिती असते परंतु बीजे नसतात.

(1) ब्रायोफायटा (2) टेरीडोफायटा (3) अनावृत्तबीजी (4) आवृत्तबीजी

Which of the following plant groups has vascular system, produces spores, but does not has seed ?

(1) Bryophyta (2) Pteridophyta (3) Gymnosperms (4) Angiosperms

---

82. ''लेट ब्लाईट ऑफ पोटॅटो'' नावाने ओळखला जाणारा वनस्पती रोगास खालीलपैकी कोणती फंगल जैविक वनस्पती कारणीभूत आहे ?

(1) *फायटोफ्थोरा इन्फेस्टन्स* (2) *पायथीयम स्पीसीज*

(3) *अल्ब्युगो कॅनडीडा* (4) *कोलेटोट्रायकम*

The plant disease "Late Blight of Potato" is caused by which of the following organism ?

(1) *Phytophthora infestans* (2) *Pythium Species*

(3) *Albugo candida* (4) *Colletotrichum*

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

83. सस्तन प्राण्यांमध्ये, ज्ञानेंद्रिये खालीलपैकी कोणत्या तीन मूलभूत स्वरूपात स्थित असतात ?

(1) न्यूरोएपिथेलीयल संवेदी टोक, एपिथेलीयल संवेदी टोक व न्यूरोनल संवेदी टोक

(2) एपिथेलीयल संवेदी टोक, एन्डोथेलीयल संवेदी टोक व न्यूरॉलॉजीकल संवेदी टोक

(3) मिझोथेलीयल संवेदी टोक, एन्डोथेलीयल संवेदी टोक व एपिथेलीयल संवेदी टोक

(4) न्यूरोनल संवेदी टोक, एपिथेलीयल संवेदी टोक व क्यूटेनीयस संवेदी टोक

In Mammals, structurally the sense organs take which one of the following three basic forms ?

(1) Neuroepithelial receptors, Epithelial receptors and Neuronal receptors

(2) Epithelial receptors, Endothelial receptors and Neurological receptors

(3) Mesothelial receptors, Endothelial receptors and Epithelial receptors

(4) Neuronal receptors, Epithelial receptors and Cutaneous receptors

---

84. हळूहळू विकसित होणारे आणि दीर्घकालीन राहणाऱ्या संसर्गास/संक्रमणास _________ असे संबोधिले जाते.

(1) तीव्र संक्रमण (2) तीव्र संसर्ग (3) सिस्टिमीक संसर्ग (4) लेटेन्सी संसर्ग

The infections which usually develop slowly and are long-lasting are known as _________ infections.

(1) chronic (2) acute (3) systemic (4) latency

---

85. दंड व शंकू नामक संवेदी तंत्रिका पेशी _________ मध्ये आढळून येतात.

(1) कोक्लिआ (कानाचा अंतर्गत भाग) (2) त्वचा

(3) बाह्यत्वचा (4) डोळ्यातील पडदा

Sensory nerve cells called Rods and Cones are found in _________.

(1) Cochlea (2) Dermis

(3) Epidermis (4) Retina of the eye

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

86. संख्यांच्या मांडणीवरून अनुक्रमे Y व Z ची किंमत काढा.

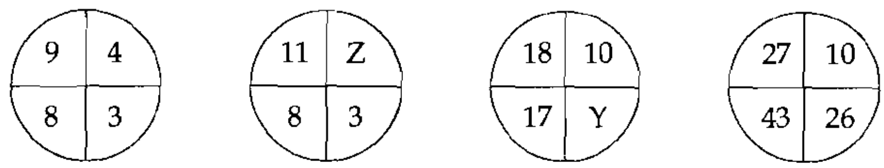

(1) 6 व 9 (2) 9 व 8 (3) 8 व 9 (4) 9 व 6

Find the value of Y and Z respectively after identifying the rule in number arrangement.

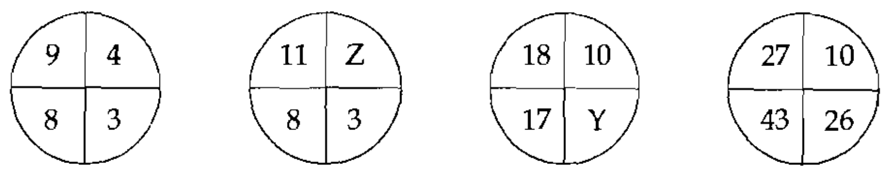

(1) 6 and 9 (2) 9 and 8 (3) 8 and 9 (4) 9 and 6

---

87. एकमेकांच्या शेजारी ठेवलेले X व Y हे दोन घनाकार तुमच्या समोर आहेत. या घनासंबंधीची पुढे दिलेली माहिती अभ्यासा.

घन X तुमच्या डावीकडे असून घन Y तुमच्या उजवीकडे आहे.

X या घनाची परस्पर विरुद्ध असलेली एक पृष्ठ जोडी लाल रंगवली आहे. दुसरी परस्पर विरुद्ध असलेली पृष्ठ जोडी निळी रंगवली आहे. उरलेल्या पृष्ठांपैकी एक पिवळे व दुसरे जांभळे रंगवलेले आहे.

Y या घनाची फक्त एक परस्पर विरुद्ध पृष्ठ जोडी निळी रंगवली आहे. दुसऱ्या परस्पर विरुद्ध पृष्ठ जोडीपैकी एक तपकिरी तर दुसरी हिरवी आहे. उरलेली परस्पर विरुद्ध पृष्ठ जोडी काळी व पांढरी आहे.

जर X चे लाल पृष्ठ आणि Y चे निळे पृष्ठ टेबलाला स्पर्श करत असेल, X चे पिवळे व Y चे तपकिरी पृष्ठ तुमच्यासमोर असेल तर X घनाच्या निळ्या पृष्ठासमोर येणाऱ्या Y घनाच्या पृष्ठाचा रंग निवडा.

(1) निश्चितपणे काळा (2) एकतर काळा नाहीतर पांढरा

(3) फक्त पांढरा (4) निश्चित करणे शक्य नाही

You are having 2 cubes X and Y in front of you that are placed adjacent to each other. Study the information about these cubes that is given below :

Cube X is on your left side and cube Y is on your right side.

One of the opposite faces pair of cube X is painted red. Another pair of opposite faces is painted blue and one of the remaining faces is painted yellow and other one is violate.

Only one pair of opposite faces of cube Y is painted blue. Another pair of opposite faces has brown and green colour while remaining opposite pair has black and white colour.

If red face of cube X and blue face of Y are touching table, yellow of X and brown of Y are facing you; then select the colour of face of cube Y that is facing blue side of cube X.

(1) Definitely black (2) Either black or white

(3) Only white (4) Cannot be determined

---

88. पालसदृश्य प्राण्याची मापने पुढीलप्रमाणे दिली आहेत. त्याच्या डोक्याची लांबी 7 से.मी. आहे. त्याचे डोके व शेपटी यांच्या दरम्यानच्या शरीराची लांबी, डोके व शेपटी यांच्या लांबीच्या बेरजेइतकी आहे. शेपटीची लांबी, डोके आणि डोके व शेपटी यांच्या दरम्यानच्या शरीराच्या लांबीच्या निम्मे, यांच्या बेरजेइतकी आहे. पालीची एकूण लांबी दर्शवणारा पर्याय निवडा.

(1) माहिती अपुरी आहे (2) 63

(3) 56 (4) 42

Measurements of lizard like animal are as follows. Its head is 7 cm long. Its body length between the head and the tail is equal to the head plus tail. The tail length is equal to the head plus one half of the body length between the head and the tail. Select the option that indicates total length of the lizard.

(1) Information is insufficient (2) 63

(3) 56 (4) 42

---

89. दिलेल्या संख्या मालिकेतील चुकीचे पद ओळखा.

6, 24, 72, 240, 726

(1) 24 (2) 72 (3) 240 (4) 726

Identify the wrong term, in the given number series :

6, 24, 72, 240, 726

(1) 24 (2) 72 (3) 240 (4) 726

---

90. पुढील माहिती काळजीपूर्वक वाचा आणि विचारलेल्या प्रश्नाचे उत्तर द्या :

हरी, समीर, निलेश, शैलजा, निकीता, लक्ष्मण आणि सुजाता या सात उमेदवारांची मुलाखत वेगवेगळ्या I ते VII पॅनलकडून घेण्यात आली व A, B, C, D, E, F आणि G या सात वेगवेगळ्या शाळांसाठी शिक्षक म्हणून निवड केली. शाळांचा आणि पॅनलचा क्रम असाच असेल असे नाही. पॅनल IV ने निलेशची मुलाखत शाळा A साठी घेतली. समीरची मुलाखत पॅनल III ने घेतली पण शाळा C किंवा D साठी नाही. हरीची मुलाखत शाळा B साठी झाली पण पॅनल I किंवा II ने घेतली नाही. निकीताची मुलाखत पॅनल VI ने शाळा E साठी घेतली. पॅनल VII ने शाळा F साठी मुलाखत घेतली. शैलजाची मुलाखत पॅनल I ने घेतली पण शाळा C साठी नाही. पॅनल II ने लक्ष्मणची मुलाखत घेतली नाही.

पॅनल V ने कोणाची मुलाखत घेतली ?

(1) हरी (2) शैलजा (3) लक्ष्मण (4) सुजाता

Study the following information carefully and answer the question asked :

Seven candidates Hari, Samir, Nilesh, Shailaja, Nikita, Laxman and Sujata are interviewed for selection as teacher by different panels I to VII for different school A, B, C, D, E, F and G not necessarily in the same order of schools and panels. Nilesh is interviewed by panel IV for school A. Samir is interviewed by panel III but not for school C or D. Hari is interviewed for school B, but not by panel I or II. Nikita is interviewed by panel VI for School E. Panel VII conducts the interview for school F. Shailaja is interviewed by panel I but not for school C. Panel II does not interviewed Laxman.

Who was interviewed by Panel V ?

(1) Hari (2) Shailaja (3) Laxman (4) Sujata

---

91. A या शहराकडून B या डोंगरी शहराकडे जाण्याचे सहा मार्ग उपलब्ध आहेत. यातील तिघांचा निर्देश P, Q व R आणि इतर तिघांचा निर्देश 1, 2 व 3 असा केला जातो. वादळी हवामानात यातील Q मार्ग बंद ठेवतात. एका नदीच्या पुरामुळे P, 1 व 3 या मार्गांवर परिणाम होतो. जर मार्ग 1 बंद झाला तर R आपोआप बंद होतो कारण हे दोन्ही मार्ग हे A पासून निघणाऱ्या एका मार्गाचे काही अंतरानंतर झालेले दुभाजन आहे. जेव्हा हवामान वादळी असते आणि त्यामुळे मार्गावर परिणाम करणाऱ्या नदीला पूर येतो तेव्हा वाहतूकीसाठी उपलब्ध असलेला/ले मार्ग निवडा.

(1) फक्त Q (2) फक्त P (3) फक्त 2 (4) R आणि 2 दोन्ही

There are six routes for reaching from town A to hill town B. Three of these are indicated by P, Q and R and other three are indicated by 1, 2, and 3. Route Q is closed during stormy weather. Routes P, 1 and 3 are affected by flooding of one river. If route 1 is closed, route R gets closed automatically as both are bifurcations of the single route from A after some distance. Select the route/s which is/are available for transport when weather is stormy and causes flooding of the rivers that affect the routes.

(1) Only Q (2) Only P (3) Only 2 (4) R and 2 both

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

92. जर p आणि q ची सरासरी 20 आहे, q आणि y ची सरासरी 25 आहे, p, q व y ची सरासरी 23 आहे, तर p आणि y ची सरासरी किती असेल ?

(1) 24 (2) 19 (3) 29 (4) 25

If the average of p and q is 20, the average of q and y is 25, the average of p, q and y is 23, then what is the average of p and y ?

(1) 24 (2) 19 (3) 29 (4) 25

---

93. प्रश्न चिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल ?

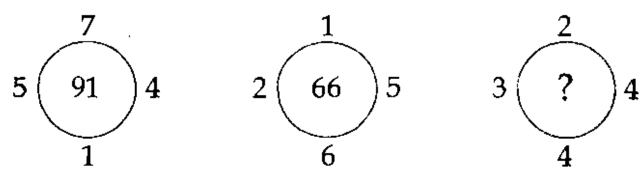

(1) 45 (2) 48 (3) 46 (4) 47

Which number will replace the question mark ?

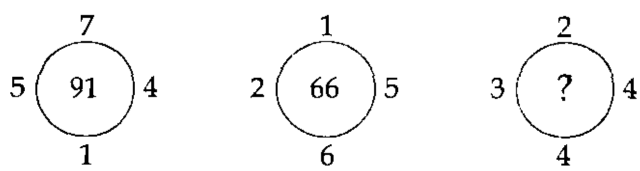

(1) 45 (2) 48 (3) 46 (4) 47

---

94. पहिल्या दोन संख्यांमध्ये जो संबंध आहे, तोच संबंध तिसऱ्या आणि चौथ्या संख्येत आहे. प्रश्नार्थक चिन्हाच्या ठिकाणी योग्य पर्याय निवडा.

86 : 29 : : 98 : __?__

(1) 30 (2) 32 (3) 34 (4) 36

The relation between third and fourth number is same as it is in first two numbers. Select correct option in place of question mark.

86 : 29 : : 98 : __?__

(1) 30 (2) 32 (3) 34 (4) 36

---

95. सोबतची प्रतिमा एका वसाहतीत राहणाऱ्या विशिष्ट भाषा बोलणाऱ्या व्यक्ती निर्देशित करणारी विविध क्षेत्रे दाखवते. बाण-मराठी, वर्तुळ-गुजराती, त्रिकोण-कन्नड, आयत-हिंदी, विशिष्ट नसलेला आकार- इंग्लिश. या माहितीवर आधारित चुकीचा/चुकीचे निष्कर्ष निवडा.

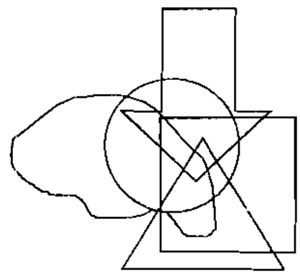

निष्कर्ष :

(a) काही व्यक्ती चार भाषा बोलतात पण यादीत निर्देशित केलेल्या पाचही भाषा एकही व्यक्ती बोलत नाही.

(b) काही व्यक्ती फक्त कन्नड व हिंदी बोलतात.

(c) काही मराठी बोलणाऱ्या व्यक्ती गुजराती बोलतात पण त्यातील काही हिंदी देखील बोलतात.

(d) तेथे काही मराठी आणि अन्य दोन भाषा बोलणाऱ्या व्यक्ती आहेत पण काही व्यक्ती फक्त मराठी आणि हिंदी बोलतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) शिवाय एकही नाही (2) (a) वगळता सर्व

(3) (c) शिवाय एकही नाही (4) फक्त (b) व (d)

Accompanying image shows different areas that represent specific language speakers residing in one colony. Arrow - Marathi, Circle - Gujarati, Triangle - Kannada Rectangle - Hindi, Irregular - English. Select false conclusion/s based on this information.

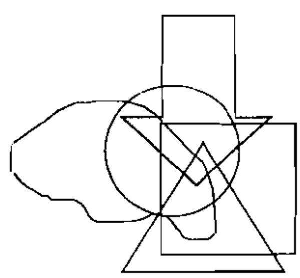

Conclusions :

(a) Some persons do speak four languages but no one speaks all the five languages mentioned in the list.

(b) Some persons speak Kannada and Hindi only.

(c) Though some Marathi speaking persons do speak Gujarati but some of these speak Hindi also.

(d) There are persons who speak Marathi and other two languages but some persons speak Marathi and Hindi only.

Answer options :

(1) None except (a) (2) All other than (a)

(3) None other than (c) (4) Only (b) and (d)

96. खालील प्रश्नामध्ये : : या चिन्हाच्या डाव्या बाजूला दिलेल्या दोन पदांमध्ये विशिष्ट संबंध आहे. तोच संबंध उजवीकडील दोन पदांमध्ये आहे. प्रश्नार्थक चिन्हाच्या ठिकाणी योग्य पर्याय निवडा.

EF : 15 : : KL : _?_

(1) 23 (2) 36 (3) 46 (4) 66

There is some relationship between two terms at the left of : : and same relationship holds between two terms to the right. Find out the correct alternative, in place of question mark.

EF : 15 : : KL : _?_

(1) 23 (2) 36 (3) 46 (4) 66

---

97. पहिल्या दोन पदांमध्ये जो संबंध आहे, तोच संबंध तिसऱ्या व चौथ्या पदात आहे. प्रश्न चिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल ?

122 : 170 : : 290 : _?_

(1) 364 (2) 362 (3) 323 (4) 324

The relation between third and fourth term is as it is in first two terms. What Number should replace the question mark ?

122 : 170 : : 290 : _?_

(1) 364 (2) 362 (3) 323 (4) 324

---

98. एका सांकेतिक भाषेत VIDEO साठी VWREL हा संकेत आहे आणि CHAIR साठी RZSXI हा संकेत आहे. तर BOARD हा शब्द त्याच सांकेतिक भाषेत कसा लिहाल ?

(1) YLZIW (2) IZLYW

(3) WIZLY (4) (1), (2), (3) यापैकी कोणतेही नाही

In a certain code language, if VIDEO is coded as VWREL and CHAIR is coded as RZSXI then how will BOARD be coded in that code language ?

(1) YLZIW (2) IZLYW

(3) WIZLY (4) None of (1), (2), (3)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

99. खालील विधानांवर विचार करा :

(a) कुंदा ही दुपारी 12 ते सं. 4 वाजेपर्यंत मंगळवार, गुरुवार आणि रविवार या दिवशी घरी उपलब्ध असते.

(b) तिची लहान बहीण नयना ही सोमवार, गुरुवार, शुक्रवार आणि रविवारी स. 10 ते दु. 2 वाजेपर्यंत घरी असते.

(c) सर्वात मोठी बहीण ज्योती ही स. 9 ते दु. 12 वाजेपर्यंत सोमवार, बुधवार आणि गुरुवार या दिवशी आणि दु. 2 ते सं. 4 या वेळेत शुक्रवार, शनिवार आणि रविवार या दिवशी घरी उपलब्ध असते.

तिन्ही बहिणी कोणत्या दिवशी व किती वाजता एकत्र घरी असतात ?

(1) गुरुवार - दु. 12 वा. व रविवारी दु. 12 वा.

(2) गुरुवार – दु. 12 वा. व रविवारी दु. 2 वा.

(3) गुरुवार – दु. 2 वा. व रविवारी दु. 2 वा.

(4) गुरुवार – दु. 2 वा. व रविवारी दु. 12 वा.

Consider the following statements :

(a) Kunda is available at home during 12 noon to 4 pm on Tuesday, Thursday and Sunday.

(b) Her younger sister Naina is available at home on Monday, Thursday, Friday and Sunday during 10 am to 2 pm.

(c) The eldest sister Jyoti is available at home during 9 am to 12 noon on Monday, Wednesday and Thursday and 2 pm to 4 pm on Friday, Saturday and Sunday.

On which day and at what time, all the three sisters are available at home ?

(1) Thursday - 12 noon and Sunday - 12 noon

(2) Thursday - 12 noon and Sunday - 2 pm

(3) Thursday - 2 pm and Sunday - 2 pm

(4) Thursday - 2 pm and Sunday - 12 noon

100. तीन पिढ्यांनी बनलेल्या संयुक्त कुटुंबाची माहिती अभ्यासा :

A, B, C, D, E आणि F हे सदस्य व दोन जोडपी असून प्रत्येक सदस्य केळे, चिकू, अननस, अंजीर, पेरू व संत्रे यापैकी विशिष्ट फळाला विशेष पसंती देतो. एकही पुरुष सदस्य अंजीर वा पेरू विशेष पसंत करत नाही. C, जी E ची सून आहे, तिला अननस सर्वात जास्त आवडते. B, जो D चा अविवाहित मुलगा आहे, तो चिकू विशेष पसंत करतो. F हे A चे नातवंड आहे, ज्याला दुसऱ्या पिढीच्या जोडप्याने दत्तक घेतले आहे आणि F ला संत्रे आवडत नाही. A ही व्यक्ती अंजीर विशेष पसंत करते आणि तिची जोडीदार व्यक्ती केळे विशेष पसंत करते. पुढील संचापैकी सत्य नसलेली विधाने निवडा.

विधाने :

(a) D संत्रे विशेष पसंत करतो आणि तो A चा मुलगा नाही.

(b) E हा निश्चितपणे कुटुंबाचा पुरुष सदस्य आहे.

(c) C ने मुलगी दत्तक घेतली आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) खेरीज सर्व (2) (a) खेरीज एकही नाही

(3) (a) व (c) दोन्ही (4) (a) व (b) दोन्ही

Study following information about the joint family comprised of three generations.

A, B, C, D, E and F are members with two married couples and each member prefers distinct fruit amongst banana, chiku, pineapple, figs, guava and orange. None of the male member prefers either figs or guava. C, who is daughter in law of E, enjoys pineapple most. B, who is unmarried son of D, prefers chiku. F is a grandchild of A, adopted by 2nd generation couple and F does not like orange. Person A prefers figs and has a spouse who prefers banana. Select statements from following set which are not true with respect to this information.

Statements :

(a) D prefers orange and is not a son of A.

(b) E is definitely a male member of the family.

(c) C has adopted a girl.

Answer options :

(1) All but (a) (2) None but (a)

(3) Both (a) and (c) (4) Both (a) and (b)

-o0o-

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 पर्यवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव **खालीलप्रमाणे** प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर-क्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

SEAL